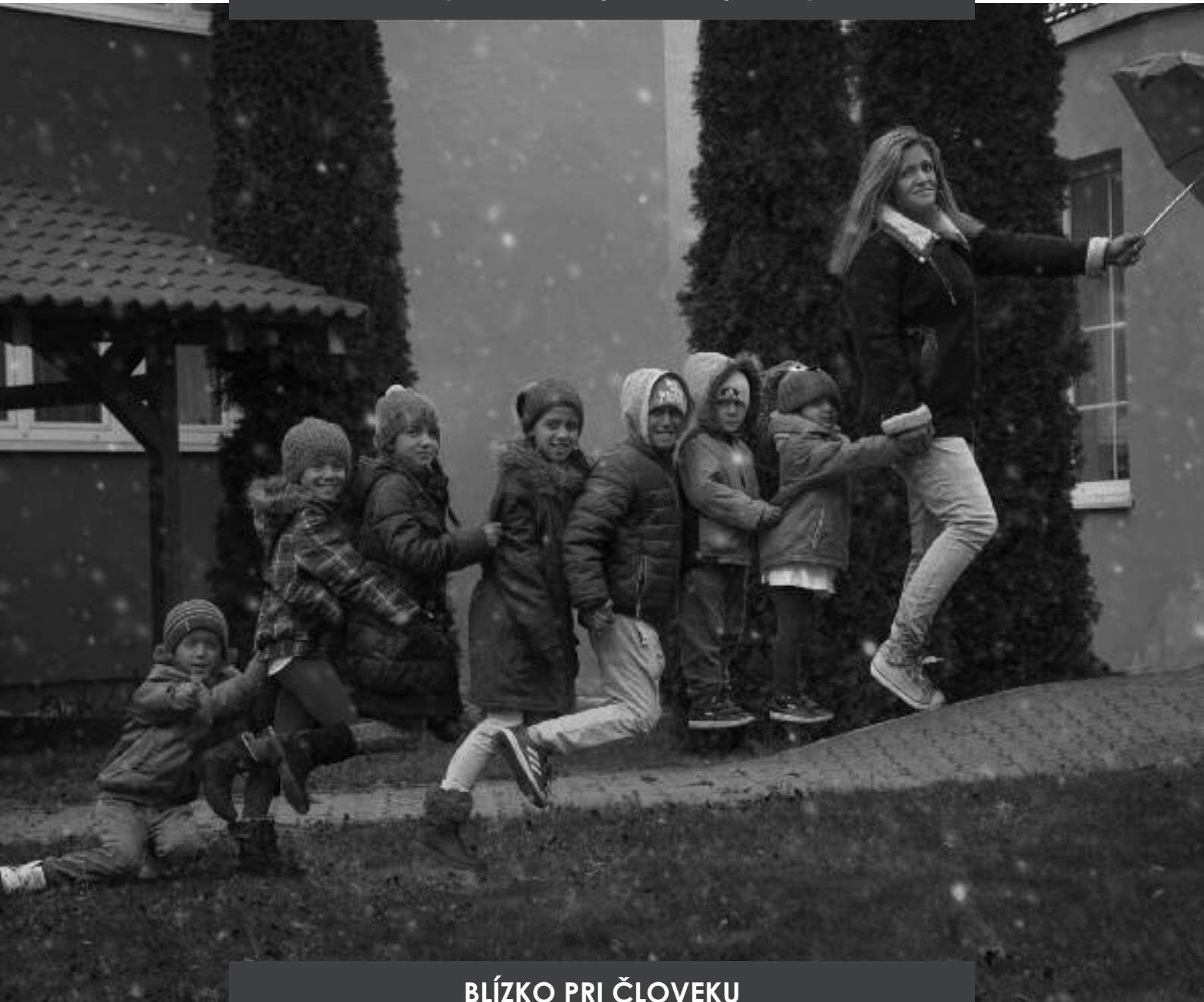

Charita

Časopis Slovenskej katolíckej charity

BLÍZKO PRI ČLOVEKU

ČÍSLO 3 // ROČNÍK XXVI. // DECEMBER 2018

AKTUALITY

04 Zo Slovenska

08 Zo sveta

TÉMA

10 Chudoba nemá len podobu špinavých šiat či prázdneho taniera. Pád na dno často krát odštartuje strata vzťahov.

PROJEKT

12 10 rokov projektu STOP obchodovaniu s ľuďmi

14 Aj HIV pozitívne deti môžu prežiť radostný a plnohodnotný život

DOBROVOLNÍCTVO

16 Spoznajte motivácie humanitárnych dobrovoľníkov pred odchodom na misiu

PROJEKT

18 V Hospici sú všetci ako jedna veľká rodina

20 Nehľadte na svoj vek alebo vrásky, stále môžete zažiť niečo nové

VOLNÝ ČAS

VÝZVA

23 Jedna modlitba, v rôznych kútoch sveta, spolu za novodobých otrokov

Adresár SKCH

Sekretariát Slovenskej katolíckej charity

Adresa: Kapitúlská 18,
814 15 Bratislava
Tel.: 02-5443 1506, 5443 2503
E-mail: sekretariat@charita.sk
<http://www.charita.sk/>
IBAN SK37 0900 0000 0001 7687 5345
Slovenská sporiteľňa

Bratislavská arcidiecézna charita

Adresa: Krasinského 6,
821 04 Bratislava
Tel.: 02-442 50 374
E-mail: charitaba@charitaba.sk
<http://www.charitaba.sk/>
IBAN SK92 3100 0000 0040 1007 8918
Sberbank

Diecézna charita Banská Bystrica

Adresa: Tibora Andrašovana 44,
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 048-472 0272, Fax: 048-472 0271
E-mail: charitabb@charitabb.sk
<http://www.charitabb.sk/>
IBAN SK23 0200 0000 0007 3684 1312, VÚB

Diecézna charita Rožňava

Adresa: Kósu-Schoppera 141/22,
048 01 Rožňava
Tel.: 058-7326415
E-mail: dchrv.sekretariat@gmail.com
<http://www.charitaroznava.sk>
IBAN SK92 0200 0000 0000 1813 7582, VÚB

Spišská katolícka charita

Adresa: Jesenského 5,
052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053-4424 500, Fax: 053-4424 500
E-mail: caritas@caritas.sk
<http://www.caritas.sk/>
IBAN SK28 0200 0000 0000 2963 4592, VÚB

Trnavská arcidiecézna charita

Adresa: Hlavná 43, 917 01 Trnava
Tel.: 033-5511 396, Fax: 033-5511 397
E-mail: sekretariat@charitatt.sk
<http://www.charitatt.sk/>
IBAN SK71 7500 0000 0040 0829 7855, ČSOB

Arcidiecézna charita Košice

Adresa: Bočná 2, 040 01 Košice
Tel.: 055-6255 317,
Fax: 055-6255 328
E-mail: adch-ke@charita-ke.sk
<http://www.charita-ke.sk/>
IBAN SK52 7500 0000 0005 1302 6193, ČSOB

Gréckokatolícka charita Prešov

Adresa: Hlavná 2, 080 01 Prešov
Tel.: 051-7723 970,
Fax: 051-7723 970
E-mail: gkcharita@gkcharita-po.sk
<http://www.gkcharita-po.sk/>
IBAN SK18 7500 0000 0040 0842 5976,
ČSOB VS: 001-10

Gréckokatolícka

eparchiálna charita Košice

Adresa: Dominikánske nám. 13,
040 01 Košice
Tel.: 055-6259 454
E-mail: eparchialncharitakosice@gmail.com
IBAN SK77 3100 0000 0043 5022 8409
Ludová banka

Diecézna charita Žilina

Adresa: Predmestská 12, 010 01 Žilina
Tel., fax: 041-723 1234,
E-mail: charitaza@gmail.com
<http://www.charitaza.sk/>
IBAN SK31 0900 0000 0004 2470 2305
Slovenská sporiteľňa

Diecézna charita Nitra

Adresa: Samova 4, 950 50 Nitra
Tel.: 037-7721 792, Fax: 037-772 1798
E-mail: sekretariat@charitanitra.sk
<http://www.charitanitra.sk/>
IBAN SK42 0200 0000 0006 9194 3162, VÚB

Slovenská katolícka charita (SKCH) poskytuje charitatívne, sociálne, zdravotnícke a výchovno-vzdelávacie služby ľuďom v núdzi bez ohľadu na rasu, národnosť, vierovyznanie a politické zmýšľanie.

Pre viac informácií: info@charita.sk, www.charita.sk

Je streda ráno, 14. novembra. Spolu s kolegami prichádzam do resocializačného strediska Domov nádeje, ktorý spravuje Gréckokatolícka charita v Prešove. Prišli sme sem slávnostne otvoriť a predstaviť novinárom a verejnosti výstavu fotografií Z tmy na svetlo. Na chodbe pred hlavnou miestnosťou mi podáva ruku usmiaty sympatický mladý muž. Považujem ho za kolegu z prešovskej charity. No po chvíľke dodá, že on vystúpi so svojim príbehom o pár minút v rámci otvorenia. Uvedomujem si, že ide o Jána, ktorého príbeh je jedným zo siedmich predstavených v rámci výstavy. Ostala som trochu prekvapená, lebo som si Jána predstavovala inak... Hovorí mi, že tu nie je kvôli sebe, no preto, aby svedčil o tom, ako mu Charita pomohla postaviť sa na nohy. O chvíľu začína slávnostné otvorenie. V programe nastane čas na to, aby sa kedysi plachý Ján postavil pred všetkých prítomných a odhalil svoje slabosti pred pár rokov, keď neodolal alkoholu. Ján rozpráva o tom, ako k alkoholu postupne pridal drogy a jeho život sa začal strmhlav rútiť do tmy. Rozpadli sa všetky, i tie najbližšie rodinné vzťahy. Ján chcel zomrieť. Pokúsil sa viackrát spáchať samovraždu... - *No Nieкто chcel, aby tu ešte ostal. Lebo život tohto mladého chalana musí mať predsa hlbší zmysel*, pomyslí si. Prišiel na Charitu a tam ho prijali takého, aký je. Naučili ho uchopiť svoj život do vlastných rúk. Ján svoj príhovor končí a sadá si na miesto. Tlieskame jeho svedectvu a odvahe ísť s kožou na trh. Doznieva vo mne, čo som práve počula. Na konci sa postavím a idem mu poďakovať za jeho slová. Tento príbeh je pre mňa viac ako svedectvo jedného zachráneného života. Je pre mňa dôkazom toho, že caritas dáva zmysel. Charitná láska nie je sentimentálny cit, ale skutok urobený v postoji lásky. Znamená postaviť sa za človeka, ktorý je sám. Za človeka, ktorý si uvedomuje svoje zlyhanie a chce s tým niečo robiť. A v Charite spoločne s týmto človekom robíme kroky z jeho tmy na svetlo.

Práve prichádzajúce vianočné obdobie je časom, keď si ešte viac uvedomujem, aká krehká je ľudská dôstojnosť. Keď manželov prichádzajúcich z Nazareta nechá ľudská ľahostajnosť utiahnuť sa do maštale. No ani to nebráni tomu, aby v tejto jednoduchosti prišiel na svet Boh.

Spoločne s kolegami zo Slovenskej katolíckej charity Vám, milí čitatelia, i Vaším blízkym želáme pokojné prežitie vianočných sviatkov a nový rok 2019 inšpirovaný práve touto vianočnou jednoduchosťou, z ktorej sa rodia veľké veci pre tento svet.

Sylvia Hamadejová
manažérka pre komunikáciu a PR

VYDÁVA: Sekretariát Slovenskej katolíckej charity; IČO 00179132; ADRESA REDAKCIE: Kapitulská 18, 814 15 Bratislava, tel. 02/5443 1506, e-mail: sekretariat@charita.sk, bankové spojenie: Slovenská sporiteľňa, č. ú.: SK37 0900 0000 0001 7687 5345 VS 140; ZODPOVEDNÝ REDAKTOR: Sylvia Hamadejová; SPOLUPRACOVALI: Mária Hvozdičková, Ján Košta, Jana Verdura, Andrea Bezáková, Anna Bartošová, Martin Vittek, Marián Holubčík, Veronika Zodlová, Boba Markovič Balúchová, Leona Šóthová, Jozef Krajčí, Martina Proněková, Boris Hrdý; OBÁLKA: archív SKCH; FOTO: archív: SKCH, ADCH a DCH, Veronika Zodlová, ADRA, www.chemkostav.eu, Senior klub v Dome Quo vadis; GRAFICKÁ ÚPRAVA: Ivan Duda; JAZYKOVÁ KOREKTÚRA: Marta Glossová; VÝROBA: Alpha print, s. r. o.; REGISTRÁCIA MK SR EV 3635/09, ISSN 1338-1504.

Časopis je nepredajný, vychádza trikrát do roka vďaka darcom Slovenskej katolíckej charity.

Jeho vydávanie môžete podporiť dobrovoľným príspevkom na číslo účtu: SK37 0900 0000 0001 7687 5345, v. s. 140.

Od 1. septembra Charita prevádzkuje Národnú linku pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi

Hlavnou úlohou linky je poskytnúť informácie a čo najrýchlejšie sprostredkovať odbornú pomoc potenciálnej obeti obchodovania s ľuďmi. Linka tiež funguje aj ako určitá forma prevencie a eliminácie rizík spojenej s prácou v zahraničí. Ľudia si môžu napríklad vypočuť odporúčanie, aby si vždy pracovnú agentúru overovali, pracovnú zmluvu vždy pred podpísaním dobre prečítali a nepodpisovali ju, ak je pre nich nezrozumiteľná alebo je písaná v cudzom jazyku, ktorému nerozumejú. Pracovníčky linky pomoci tiež ľuďom radia, aby sa napríklad snažili získať referenciu na agentúru či firmu, v ktorej plánujú pracovať. Linka ponúka cez pracovné dni telefonické konzultácie od 08:00 do 20:00 hod. Mimo uvedených prevádzkových hodín je zabezpečený nepretržitý monitoring prichádzajúcich hovorov prostredníctvom záznamníka, kde má volajúci možnosť zanechať odkaz. Doteraz sa vďaka linke podarilo identifikovať a pomôcť 5 obetiam obchodovaniu s ľuďmi.

Šišky s príchutou pomoci druhým

V rámci Týždňa kresťanskej kultúry sa 3. októbra 2018 vydali pracovníci Charity v Žiline na Mariánske námestie, aby prezentovali verejnosti aktivity pomoci núdzným a ponúkali výrobky z tvorivých dielní. Okoloidúci sa mohli zastaviť a podporiť služby dobrovoľným príspevkom, pričom si pochutnali aj na vynikajúcich ovocných šiškách. Charita Žilina ďakuje desiatke študentov z cirkevnej Obchodnej akadémie sv. Tomáša Akvinského, ktorí oslovovali ľudí, ponúkali pouličný časopis Cesta a pozývali na šišky do charitného stánku. Finančný výťažok bude použitý na podporu služieb pre ľudí bez domova a se-niorov v Žiline.

Púť charít 2018

Na Spoločnej púti charít sa 5. októbra v obci Zákamenné stretlo takmer 500 zamestnancov Slovenskej katolíckej charity. Hoci prišli z rôznych kútov Slovenska, spájala ich v modlitbe rovnaká služba klientom, nasadenie a vďačnosť za prácu, ktorú vykonávajú.

Púť charít organizuje Slovenská katolícka charita už vyše 10 rokov. Tento rok bolo miestom stretnutia obec Zákamenné, rodisko biskupa Jána Vojaššáka. Slávnostnú svätú omšu v kostole Nanebovzatia Panny Márie celebraval Mons. Štefan Sečka. Aj na tohtoročnej púti boli ocenení pracovníci jednotlivých diecéznych charít, ktorí spoločne navštívili aj neďaleké pútnické miesto, Kalváriu z roku 1862.

Deň otvorených dverí v hospici

Pred Svetovým dňom hospicovej a paliatívnej starostlivosti (13. októbra) otvoril Hospic - dom pokoja a zmieru u Bernadety v Nitre svoje dvere pre verejnosť dokorán. Vedenie teší záujem návštevníkov prezrieť si priestory a dozvedieť sa viac o jeho fungovaní. DOD sa zúčastnili aj študenti stredných a vysokých škôl so zdravotníckym zameraním. V príjemnej atmosfére sa porozprávali aj o tom, ako hospic vznikol a čím si za 11 rokov svojej existencie prešiel. V súvislosti so Svetovým dňom hospicovej a paliatívnej starostlivosti Charita upriamovala pozornosť verejnosti aj na prvý slovenský hospic, charitný Hospic Matky Terezy v Bardejovskej Novej Vsi. Po 15 rokoch od svojho vzniku patrí medzi špičkové zariadenia a udáva tón vo svojom odvetví.

Viera v Pána uzdravuje

Spišská katolícka charita pod záštitou SKCH po prvýkrát pre ľudí skúšaných chorobou 17. októbra 2018 zorganizovala udalosť *Sviatosť pomazania chorých, posilnenie v chorobe i starobe* v kostole sv. Antona Pustovníka v národnej kultúrnej pamiatke Kláštor kartuziánov Červený kláštor. Sv. omšu spojenú so sviatosťou pomazania chorých celebroid Mons. Štefan Sečka. Po svätej omši sa mohli všetci návštevníci zúčastniť prehliadky a vidieť viac z areálu kláštora, ktorý v súčasnosti slúži ako múzeum. Naskytl sa im tak pohľad na život mníchov kartuziánskeho a kamaldulského rádu, najprísnejších pustovníckych reholí. Z tunajších mníchov preslávil spišskú oblasť svojou lekárňou a herbárom fráter Cyprián, vášnivý zberateľ liečivých bylín. Záver akcie spríjemnil chválový tím Spoločenstva Dobrého Pastiera či spevácka skupina Jednoty dôchodcov z Veľkého Lipníka a spevácky súbor VORODAJ.

Charita otvorila miesto bezpečného bývania – Dom sv. Bakhity

V týždni Európskeho dňa boja proti obchodovaniu s ľuďmi 18. októbra Slovenská katolícka charita slávnostne otvorila v rámci projektu STOP obchodovaniu s ľuďmi Dom sv. Bakhity (St. Bakhita House). Ide o miesto bezpečného ubytovania určené ľuďom, ktorí sa stali obeťmi obchodovania. Okrem ubytovania tiež vznikla nová kancelária pre sociálnych pracovníkov a spoločenská miestnosť. Bezpečné ubytovanie nesie názov po sv. Jozefíne Bakhite, ktorej meno znamená „Majúca šťastie“. Životný príbeh černošskej svätice, bývalej otrokyne, je pre nás inšpiráciou k pevnému odhodlaniu efektívne pracovať na oslobodení dievčat a žien spod útlaku a násilia.

20. výročie Samárie

Pri príležitosti 20. výročia sa 7. novembra 2018 konal v Domove sociálnych služieb a rehabilitačnom stredisku Samária Deň otvorených dverí. Začal sa sv. omšou, ktorú celebroidal o. Jozef Kožuch, s hudobným doprovodom detských umelcov pod vedením Vlada Bisa a speváčky Márie Čírovej. Program pre pozvaných hostí i náhodných okoloidúcich sa niesol v duchu rozhovorov, spevu a kreatívnej tvorby. Charita dovolila ľuďom nahliadnuť nielen do priestorov na ulici Krasinského 6, ale aj do našich sŕdc. Vedenie ďakuje všetkým zamestnancom, klientom i dobrovoľníkom, ktorí aktívne prispeli ku krásnemu času. Vďaka taktiež patrí všetkým hosťom, ktorí prejavili záujem a navštívili nás. Tešíme sa na nich aj v budúcom roku.

Godzone dobrovoľníci slúžili aj v žilinskej Charite

Niekoľko desiatok mladých „Godzone dobrovoľníkov“ pomáhalo v stredu 14. novembra 2018 aj v charitných zariadeniach v Žiline. Pred samotným evanjelizačným turné Godzone tour strávili pár hodín v službe. Niekoľko dvojíc dobrovoľníkov ponúkalo v uliciach mesta pouličný časopis Cesta a Nota Bene, ktoré bežne predávajú ľudia v núdzi. Ďalšia skupinka pomáhala triediť šatstvo, niektorí strávili doobedie v zariadení pre seniorov. „Sme radi, že sa Godzone tour spája s konkrétnou službou. Mladí majú možnosť konkrétne pomôcť na mieste, kde sa večerný program koná. Teší nás, že organizátori myslia aj na rozmer služby, cez ktorý môže viera mladých rásť a dozrievať,“ zhodnotila Michaela Uhrin Sokolíková, koordinátorka projektov v žilinskej Charite.

Zomrel 1. porevolučný prezident SKCH Jozef Slamka

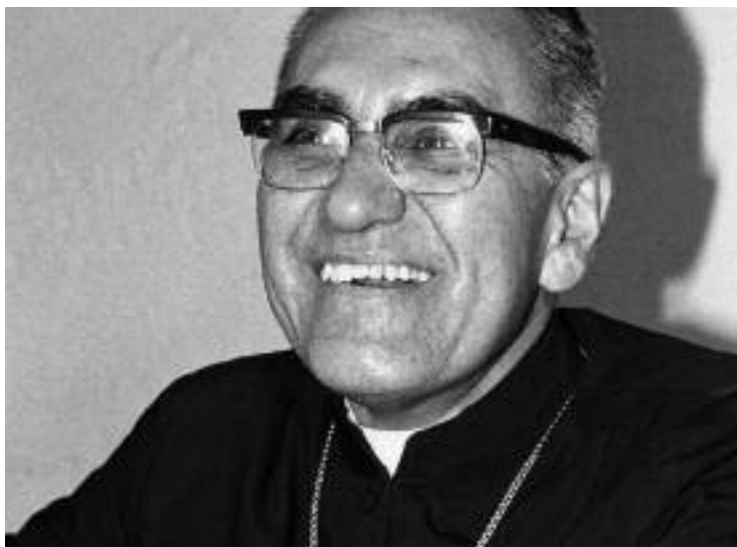
Vo štvrtok 22. novembra 2018 zaopatrený sviatosťami zomrel v 78. roku života a 53. roku kňazstva Mons. Jozef Slamka. S vďakou za jeho službu a úctou spomínajú v modlitbe i pracovníci Slovenskej katolíckej charity.

Mons. Slamka bol v období 26. 11. 1990 – 31. 7. 1992 a 1. 3. 1995 – 11. 11. 1997 prezidentom Slovenskej katolíckej charity. Ako prvý porevolučný prezident formoval štart Charity v slobodnej spoločnosti.

Nový charitný svätec

Prečo je Óscar Romero, bývalý salvadorský biskup, charitným svätcom? Z jednoduchého dôvodu. Zastával práva chudobných a utláčaných v čase, keď boli ľudia na Salvadore za kritiku nedodržovania ľudských práv prenasledovaní. Preto ho aj na objednávku vlády v roku 1980 zastrelili počas slúženia sv. omše v sansalvadorskej nemocnici Božej Prozreteľnosti. Jeho pohreb sa zmenil na politickú demonštráciu. Už vtedy ľudia chápali silný odkaz jeho života. Slávnostný obrad kanonizácie Óscara Romera vykonal pápež František počas svätej omše v nedeľu 14. októbra 2018 na Námestí sv. Petra vo Vatikáne. Mnoho ľudí si Óscara Romera obľúbilo počas jeho života. Noví ctitelia sa pridávajú každý deň. Je to určite aj vďaka tomu, že bol do poslednej chvíle verný svojmu biskupskému heslu: „Sentire cum Ecclesia - Spolucítiť s Cirkvou“.

Stavíme nové budovy v Afrike

Oba naše africké projekty sa môžu pochváliť intenzívnou prácou na nových budovách. Popri bežnej prevádzke centier je výstavba nových budov úžasnou správou pre deti, ktorým sa venujeme. Stavíme ich vďaka našim darcom zo zbierky Pôstna krabička, ktorá už 7 rokov podporuje deti v krajinách subsaharskej Afriky. Vo Rwande je to nová budova škôlky, ktorú prevádzkujeme v spolupráci s rehoľou pallotínov. V Ugande sa tiež pristavujú 2 miestnosti k existujúcej škôlke a budova na ubytovanie pre dobrovoľníkov a návštevy. Výstavbu majú na starosti miestni robotníci. Ďakujeme všetkým darcom, ktorí sa uskromnili v prospech HIV pozitívnych detí v Ugande a detičiek z kmeňa Pygmejov vo Rwande. Viac fotiek z výstavby nájdete na FB stránke - @CharitaAFrike. Veríme, že už o chvíľu sa budeme môcť pochváliť hotovými budovami.

Caritas Europa má nový web

Po dlhých prípravách sme sa 5. novembra dočkali nového webu Caritas Europa. Strešná organizácia európskych Charít momentálne združuje 49 Charít zo 46 európskych štátov. Príťažlivý dizajn, bohatosť informácií a poctivý „mapping“ jednotlivých členov je najväčším plusom nového webu. Mapovanie činností Charít nebola jednoduchá úloha. Krásne sa ukazuje aká široká a rôznorodá je ich činnosť v Európe. Svoju časť sme si splnili aj my, keď sa na stránke venovanej našej činnosti ponúka náhľad do histórie a súčasnej činnosti Slovenskej katolíckej charity. Stránka je celá v angličtine a nájdete ju na www.caritas.eu. Navštívte ju a zistíte, aká široká a pekná je služba charity v celej Európe.

Slávnostné otvorenie výstavy. Zľava: Branislav Božek (RS Domov nádeje), Peter Valiček (riaditeľ GrCHPo), Erich Hulman (generálny sekretár SKCH), Silvia Hrabčáková (GrCHPo)

Chudoba nemá len podobu špinavých šiat či prázdneho taniera. Pád na dno častokrát odštartuje strata vzťahov.

„Volat“, „odpovedať“ a „oslobodiť“. Na tieto 3 slovesá upriamil pozornosť pápež František, keď hovoril o konkrétnej pomoci pri príležitosti Svetového dňa chudobných. Chudobní volajú o pomoc, keď klopú na dvere charitných zariadení. Charita im odpovedá a pozýva ich spoločne hľadať riešenie na ich problémy. Spolu sa vydajú na cestu von z krízových situácií, až kým sa núdzni oslobodia od týrania, závislostí či iných problémov. Konkrétnu pomoc v štýle charitnej lásky predstavila verejnosti Slovenská katolícka charita v novembri v rámci kampane *Blízko pri človeku* zverejnením siedmich skutočných príbehov v rámci celoslovenskej výstavy fotografií *Z tmy na svetlo*.

Rôznorodá chudoba

Chudoba sa nevyhýba ani Slovensku. Rizikom príjmovej chudoby bolo vlni ohrozených 650 000 obyvateľov Slovenska, čo predstavuje 12,4 % z celkovej populácie. Vyplýva to z údajov zo zisťovania o príjmoch a životných podmienkach domácností EU SILC 2017. Zo zistení Štatistického úradu SR tiež napríklad vieme, že oproti roku 2016 vzrástla chudoba najmä v neúplných domácnostiach s jedným a viac deťmi. Najohrozenejšou vekovou skupinou z hľadiska príjmovej chudoby sú podľa úradu deti vo veku do 18 rokov. V dnešnej dobe je novým fenoménom chudoby, vrátane Slovenska, nielen chudoba materiálna, no i samota. Na základe dennej starostlivosti o vyše 23 000 slovenských klientov je v neposlednom rade závažným problémom aj **chudoba vzťahov**. Slovenská katolícka charita sa tento fakt rozhodla reflektovať aj verejnosti a priniesla skutočné príbehy, ktoré môžu inšpirovať k odvahe človeka v krízovej situácii, ale aj verejnosť k tomu, aby pomáhala takýmto ľuďom. Aj keď sa navonok môže zdať situácia veľmi tragická a neriešiteľná, vždy existuje cesta z tmy na svetlo. Slovenská katolícka charita je toho pri svojej vyše 90-ročnej práci živým dôkazom.

Spolu to zvládneme

Dešpekt, nezaujem, fyzické i psychické týranie od najbližších stoja za mnohými krízovými životnými situáciami ľudí – od detí až po seniorov. Po prvýkrát sme sa rozhodli dať ťažké životné príbehy našich klientov z celého Slovenska na papier a dokonca ich pohnutý osud umelecky zachytiť aj fotografiou. Vznikla tak unikátna výstava s názvom *Z tmy na svetlo*, so sériou 7 fotografií, ktorú sme slávnostne otvorili v prešovskom resocializačnom stredisku Domov nádeje, ktoré slúži na liečenie závislostí od náliekových a látkových drog. Pred novinárov a verejnosť dokonca predstúpil aj Ján, bývalý narkoman, jeden z klientov, ktorého príbeh sme spracovali. Ján vyrozprával osobné svedectvo hlbokého pádu na dno. Sám je dôkazom, že ak je vôľa, všetko sa dá zmeniť. S intenzívnou pomocou Charity sa premenil na samostatného mladého muža, ktorý študuje aj pracuje.

Ako sa Charite darí klientom pomáhať? „*Ľudia, ktorí pracujú v Charite, v detských domovoch, hospicioch, resocializačnom zariadení či krízových centrách alebo ponúkajú materiálnu či potravinovú pomoc, majú jeden špeciálny recept na prácu s rôznorodou chudobou, tým je „caritas“. Našou hlavnou úlohou je stať blízko pri núdznom človeku. Nie z povinnosti, ale z presvedčenia, že práve vytvorenie si vzťahu s núdzným dokáže pomôcť i v zdanlivo beznádejnej situácii. S každým človekom si vytvárame vzťah. Aj názov výstavy *Z tmy na svetlo* vystihuje našu prácu. Snažíme sa človeku dať nádej. Pre lepšiu zajaťšok, život,*“ vysvetľuje generálny sekretár SKCH Erich Hulman.

Erich Hulman
Generálny sekretár SKCH

„Všetky ťažké životné príbehy našich klientov, ktoré sme spracovali, sú inšpiratívne a ilustrujú aj to, že pre všetkých ľudí v ťažkých životných situáciách existuje cesta von. Spolu s Charitou a podporou verejnosti dokáže človek vyjsť z tmy na svetlo.“

Ján
klient Gréckokatolíckej charity Prešov

„Kým som sem neprišiel, žil som nenormálny život. Alkohol a drogy ma pohltili až tak, že som si párkrát siahol na život. Tu ma prijali takého, aký som. Zaujímavé je, že tak, ako som sa začal uzdravovať ja, tak sa začali uzdravovať aj ostatné rodinné vzťahy.“

Výstava prebieha v týchto mestách:

- Bratislava
- Senec
- Nitra
- Žilina
- Liptovský Mikuláš
- Poprad
- Spišská Nová Ves
- Prešov

Mama na vlastných nohách

Na život nezatrpkla

Opäť slobodný

Jaroslav zvykne Soni telefonovať každý deň. Hovorí s ňou o všetkom. Čo ho trápi, čo ho prekvapilo, potešilo alebo s čím si nevie rady. Mí- nule mu prišiel list. Aj to chcel Soni rýchlo povedať a zatelefonoval jej. Soňa pritom nie je Jaroslavova rodina, manželka alebo kama- rátka. Rodinu, priateľov či aspoň nejaké zázemie vo svojom živote Jaroslav nemá. Po takmer štvrtstoročí vo väzení je jeho jedinou opo- rou a pomocou sociálna pracovníčka Soňa z trnavskej Charity.

Traumatické detstvo, reedukačné zariadenie, trestný čin. Rozsudok: 23 rokov v ústave pre výkon trestu odňatia slobody. Prežitý. Jaroslav kráčaľ cez väzenské brány s obrovskými obavami. Ten svet vonku opustil ako mladík v deväťdesiatych rokoch. Nemá v ňom nikoho, tak dlho žil v bubline mimo reality. Jarovi spoluväzni uzatvárali stávky o tom, ako dlho vonku vydrží. Odsúdení v ústave zložili stávky. Jaro bude do týždňa späť, alebo tam vonku spácha samovraždu.

Keď sa blížilo Jaroslavovo prepustenie na slobodu, duchovný správca ozbrojených síl oslovil Soňu Pobieckú, sociálnu pra- covníčku trnavskej charity. Soňa Jarovi pomohla s vybavova- ním dokladov, evidenciou na úrade, u lekára, nájsť strechu nad hlavou, prácu, dohodli si pravidelné stretnutia na Charite. Od toho dňa prešli dva roky. Dnes má Jaroslav stálu prácu a je spoľahlivým zamestnancom. So Soňou je stále v kontakte. Neotravuje ju to? „Hľadáme pre neho vhodné prostredie na bý- vanie a máme stále sedenia. Jaroslav mi telefonuje každý deň, chce sa podeliť s každou informáciou. Pády na dno naštartovala strata vzťahov, a práve preto je veľmi dôležité udržať s Jarosla- vom vzťah. Nestačí si odľaknúť splnené úlohy a povedať - môžeš ísť. Pre klienta, akým je Jaroslav, sme na Charite dlhodobo,“ konštatuje s úsmevom Soňa.

Viac informácií nájdete na stránkach www.blizkopricloveku.sk

Ďakujeme, že nám pomáhate pomáhať.

Sylvia Hamadejová
foto: archív SKCH

Tím projektu zavítal aj na festival Pohoda. Zľava: Jana Urbanová, Tomáš Horváth, sestra Bohdana, Anna Bartošová a dobrovoľníčka Veronika Regendová

Charita za desaťročie vybojovala ľudskú dôstojnosť stovke novodobých otrokov

Týraní hladom, sexuálne zneužívaní, vykorisťovaní na prácu s malým prídelom jedla, zatvorení nevediac, kde sú a čo bude na druhý deň. Do takýchto extrémnych prípadov sa dostávajú aj Slováci. Druhý najvýnosnejší a najrýchlejšie rastúci nelegálny obchod na svete sa teda reálne týka aj Slovenska. Slovenská katolícka charita sa tejto problematike cez projekt STOP obchodovaniu s ľuďmi venuje 10 rokov. Projekt sa za tú dobu rozrástol nielen o nových erudovaných pracovníkov, ale Charita sa dnes úspešne darí klientov zaradiť aj späť do reálneho života, projekt Charita rozšírila napríklad aj o program asistovaných dobrovoľných návratov a efektívne bojuje aj na poli prevencie - realizuje prednášky, besedy a osvetové kampane po celom Slovensku.

Jana Verdura
projektová manažérka
oddelenia STOP obchodovaniu s ľuďmi

„V našom portfóliu máme národné osvetové kampane či filmové festivaly. Zrealizovali sme preventívne besedy v školách, detských domovoch či domovoch na polceste, rómskych komunitách, útulkoch pre ľudí bez domova a ženy v núdzi, jednoducho v komunitách, ktoré aj obchodníci najčastejšie lákajú do svojich pascí.“

2008

Začiatok projektu pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi bol inšpirovaný osobnými skúsenosťami sr. Bohdany. Zakladateľka projektu ovládala nielen teóriu, ale mala aj praktické skúsenosti priamo z terénu v Nemecku, Rakúsku, Bratislave či najmä v Prahe.

2014

Vznikla jedinečná kampaň **GIFT box Slovakia - ľudia nie sú na predaj**, ktorá upozorňuje na fenomén podceňovaného novodobého otroctva. Hoci navonok všetko môže vyzeráť v poriadku a dokonca lákavo, realita môže byť úplne iná a pre obete krutá.

Charita sa snaží rozšíriť aj na Slovensku preventívnu kampaň **Dve malé dievčatá**, ktorá dovtedy žala úspech v už 16 európskych krajinách. Krátky animovaný film o skutočnom príbehu dvoch mladých žien, ktoré boli sexuálne vykorisťované, sa Charita snaží rozšíriť najmä medzi ohrozené skupiny.

2015

Filmový festival **SPOLU proti obchodovaniu s ľuďmi** v Bratislave, Košiciach a Banskej Bystrici s účasťou vyše **700** ľudí. Filmy prinášajú pohľad na fatálne dôsledky v živote tých, ktorí sú vykorisťovaní.

2016

Vznikol **krátkometrážny film** Slovenskej katolíckej charity s názvom **Ivan**. O dva roky neskôr zvíťazil na medzinárodnom festivale organizácie Unchosen Films Against Slavery v kategórii Najlepší medzinárodný film o novodobom otroctve.

Sr. Bohdanka (Andrea Bezáková)
zakladateľka a duša projektu
STOP obchodovaniu s ľuďmi

„Na začiatku nebolo povedomie v našej spoločnosti o problematike obchodovania s ľuďmi žiadne. Obetami sa preto stávali na aj vysokoškolské či maturantky. Dnes sú obeťami obchodovania s ľuďmi väčšinou už len ľudia bez vzdelania, dlhodobo nezamestnaní či ľudia zo sociálne vylúčených komunít.“

„Od začiatku bola Charita súčasťou dvoch medzinárodných sietí na boj proti obchodovaniu s ľuďmi, a to COATNET a RENATE. Aj vďaka týmto medzinárodným kontaktom a zosieťovaniu sa nám podarilo efektívnejšie spolupracovať v boji proti organizovanému zločinu. Pomocou tiež bolo, že Charita prijala obeť obchodovania s ľuďmi do svojich zariadení a sociálni pracovníci absolvovali tréningy na problematiku OSĽ, a tak boli pripravení vo svojich zariadeniach prijať takýchto klientov. Výhodou bolo, že niektoré zariadenia boli práve na východnom Slovensku, keďže takmer všetky obeť pochádzali z východného Slovenska.“

Anna Bartošová
právnička a terénna pracovníčka

„Nevyčerpatelňou inšpiráciou pri práci na projekte je pre mňa Svätý Otec František, ktorý časť svojho pontifikátu zameriaval práve na ľudí bez hlasu, ľudí obrátených o dôstojnosť, ľudí vykorisťovaných a používaných ako predmet za účelom zisku. „Už nie otroci, ale bratia a sestry!“ V tomto duchu sa snažíme reagovať na potreby vyslobodených obetí, hájime ich práva a pozeráme spolu do lepšej budúcnosti prinavrátiac im to najzákladnejšie, čo im patrí - ľudskú dôstojnosť.“

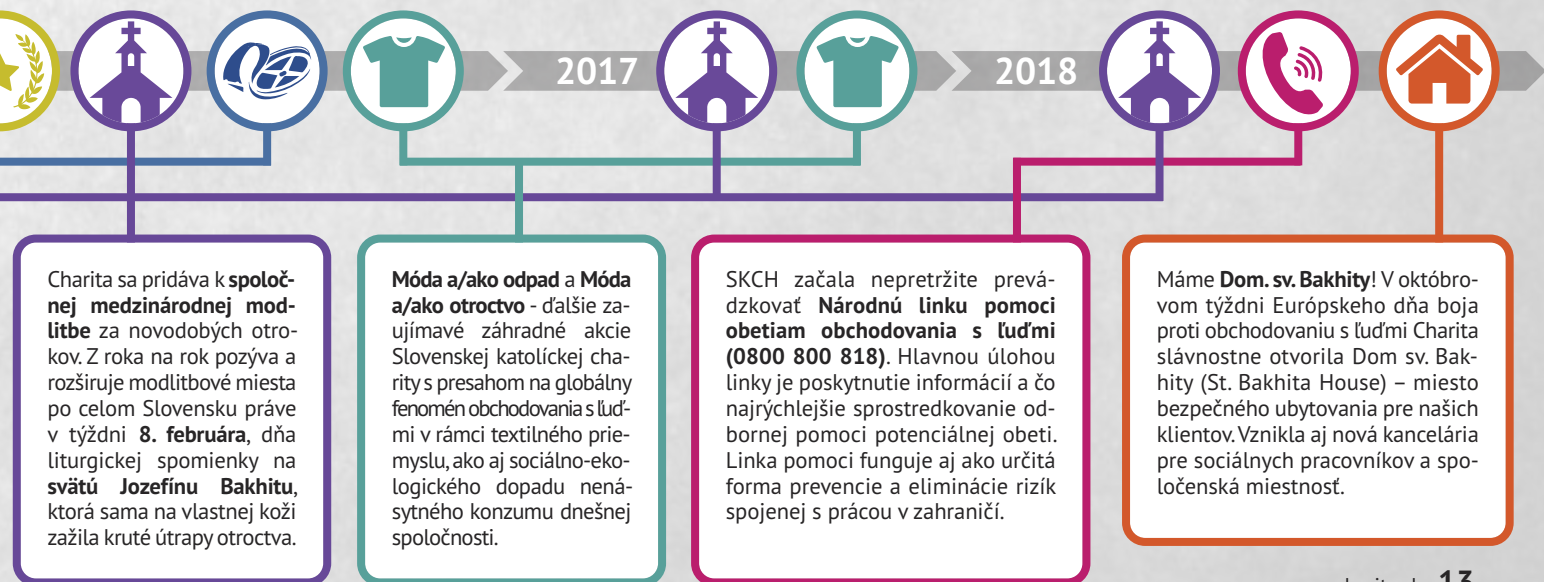

Príbeh Márie

Mária prežila svoj život v detskom domove. Otec jej totiž zomrel a mama bola alkoholička. Po škole, špeciálnej internátnej, sa predsa Mária musela vrátiť k mame. Tá ju však neprijala. Keďže bola Mária duševne zaostalá, ľahko ju známi jej mamy využili a zadĺžili. Mária sa potom dostala k tete. Manžel príbuznej sa však Máriu pokúsil sexuálne zneužiť. Teta Máriu obvinila, že zväzda jej muža a patrí do bordelu. Dovolila dvom pasákovi predať Máriu do nočného klubu v Čechách. Nešťastná a vystrašená žena nevedela, kde je. Ženy v klube rozprávali inými jazykmi a Mária im nerozumela. Stále len plakala. Nakoniec v klube aj otehotnela. Šéf klubu ju nútil ísť na potrat, Mária nechcela, nakoniec sa už ani nedalo. Jeden muž z klubu ju preto odviezol na Slovensko a nemilosrdne vyhodil z auta na autobusovej zastávke, kde skolabovala. Našťastie sa Mária vďaka dobrým ľuďom dostala do nemocnice a útočisko neskôr našla aj v zariadení pre tehotné ženy, kde porodila svojho syna. Spolu so sociálnymi pracovníčkami sa snažila o syna postarať. Až keď sa zúčastnila osvetovej prednášky, ktorú v zariadení zrealizovala Charita, bola Mária identifikovaná ako obeť obchodovania. Bola prijatá do Programu Ministerstva vnútra na pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi, presťahovala sa do chráneného ubytovania s utajenou adresou a podala trestné oznámenie na páchatelov. Marek rástol, potreboval stále viac starostlivosti a tiež zdravú výchovu a to Mária vzhľadom aj na svoj zdravotný stav nezvládala. Marek dodnes vyrastá v pestúnskej rodine, kde vďaka dobrej výchove doslova prekvitá. A Mária sa s ním pravidelne stretáva. V občianskom združení, ktoré je zamerané na ľudí s mentálnym postihnutím, sa cíti veľmi dobre, tvorí ikebany či sviečky. Charita jej tiež vybavila invalidný dôchodok, a tak si môže platiť aj pobyt v zariadení. Najdôležitejšie ale je, že našla svoj domov, kde sa cíti dobre, príjemne a hlavne je uchránená od ďalšieho zneužívania.

Za **10 rokov** projektu sme pomohli **98 ľuďom**.
Zrealizovali sme **477 preventívnych besied**,
ktoré si vypočulo **14 545 ľudí**.
Od roku **2017** navrátila Charita
do svojich domovov **11 klientov**.

foto: archív SKCH

Zdravotníci pravidelne chodia do nášho centra očkovať deti proti týfusu a iným chorobám.

Aj HIV pozitívne deti môžu prežiť radostný a plnohodnotný život

Nevedia dlho obsedieť na jednom mieste, pri nových veciach sú radostné. V podstate sú teda rovnaké ako ktorékoľvek deti na svete. Deti z africkej Ugandy a Rwandy, ktorým pomáha Slovenská katolícka charita, sú však tvrdo skúšané chorobami či chudobou, v ktorej sa neocitli vlastnou vinou. Charita im pomáha bojovať nielen s vírusom HIV či rôznymi kožnými chorobami, ktorými trpia kvôli nedostatočnej hygiene a zlej strave, ale snaží sa im aj cez domácich i slovenských odborníkov, dobrovoľníkov a finančné dary od Slovákov naplniť detstvo každodenným šťastím. Aj decká z krajín subsaharskej Afriky si tak môžu nakresliť obrázok, zahrať futbal, naučiť sa na písomku z matematiky alebo nové anglické slovíčko.

Jedna guľička, dve guľičky, tri guľičky... 25-ročná zaniietená pedagógka s bielou pleťou kreslí skupinke zvedavých detí na papier guľičky. V Centre Nepoškvrneného srdca Panny Márie (Gift of Love) v severougandskom dištrikte Adjumani učí Veronika Zdobová

africké deti počítať. „Dopoludnia sme v centre, ktoré podporuje HIV pozitívne sirotu a polosiroty z okolia, spolu s ďalšou dobrovoľníčkou zo Slovenska, Annou Domsovou, od januára do júna tohto roku, pomáhali s administratívou a projektom Adopcia na diaľku®. Tiež som dopoludnia pracovala v našej škôlke. A popoludní, keď prišli deti zo škôlky, som s nimi robila aktivity, ktoré nadväzovali na ich vyučovanie. Napríklad sme počítali do desať, kreslili sme si guľičky. Africké deti totiž už vo veku našich škôlkarov fungujú podľa rozvrhu, a tak majú napríklad aj matematiku. Dokonca opisujú abecedu. Aby deti vedeli dobre držať ceruzku, modelovali sme z plastelíny. Snažila som sa, aby sa aj zabavili aj naučili nové anglické slovíčka. Už v druhej či tretej triede školáci nabehnú na bilingválny spôsob učenia. Keď sa teda dieťa nenaučí angličtinu, kým je malé, môže mať potom neskôr problém s učením v podstate všetkých predmetov,“ vysvetľuje mi mladá dobrovoľníčka, ktorá sa z polročnej misie v Afrike vrátila len pred pár mesiacmi.

V období dažďov sa Uganda sfarbí na zeleno.

Slovenská katolícka charita sa o HIV pozitívne siroty a polosiroty stará už niekoľko rokov. Spomínané centrum v africkej Ugande začala stavať v roku 2011. Charita tak reagovala na zložitú situáciu miestnych obyvateľov, ktorých od čias ozbrojených konfliktov v 80. rokoch sužuje vírus HIV a chudoba. „*Deti sa s vírusom HIV už narodila, nakazia sa počas tehotenstva od matky. Vysoká miera pôrodnosti za posledných dvadsať rokov a vysoký počet detí na matku sú dva najväčšie faktory, ktoré sú príčinou vysokého počtu nakazených detí. Za ostatných päť rokov sa však situácia výrazne zmenila, počet HIV pozitívnych novonarodených detí sa vďaka tomu, že tehotné matky majú prístup k liečbe, znížil až o 86%. Naším poslaním však je dať deťom nádej na budúcnosť, bez ohľadu na to, či sú zdravé, alebo nie,*“ vysvetľuje terénny koordinátor vo východnej Afrike Marián Holubčík. Ak by smrteľne choré deti, ktorých je momentálne v centre 55, nedostávali lieky, dožili by sa prinajlepšom niekoľko rokov. S liečbou majú nádej na plnohodnotný život ako ktokoľvek zdravý. „*Aj keď všetky deti u nás v Centre sú HIV pozitívne, neznamená to, že sú stratené. Každý deň dostávajú liečbu, a aj preto sa u ani jedného z nich vírus neprejavuje, je potlačený. Všetky deti chodia do školy, zapájajú sa do mimoškolských aktivít a ani o jednom z nich by ste nepovedali, že je chorý. HIV je síce zatiaľ nevyliečiteľná choroba, ale relatívne ľahko liečiteľná vďaka dostupnej antiretrovirálnej liečbe. Podobne ako cukrovka. Ak sa lieky berú pravidelne a liečba zaberie, choroba sa nevyvinie,*“ dodáva Marián.

Centrum Nepoškvrneného Srdca Panny Márie Charita odvtedy rozšírila o škôlku, buduje v ňom krajčírsku a stolársku dielňu pre mladých. Začiatkom tohto roka dokončila študovňu. Prevádzka centra v Ugande je založená výlučne na príspevkoch darcov dlhoročnej obľúbenej verejnej zbierky *Pôstna krabička pre Afriku*, ktorú Charita spustí aj začiatkom roka 2019. Ugandské centrum je tiež partnerom projektu Charity – *Adopcia na diaľku®*, vďaka ktorému v súčasnosti Slováci podporujú takmer 700 miestnych detí z 21 škôl v okolí.

Novším projektom Slovenskej katolíckej charity v Afrike je Kultúrne centrum sv. Vincenta vo Rwande, ktoré vzniklo v spolupráci s otcami Pallotínmi a obetavosti našich dobrovoľníčok. Nachádza sa na juhu krajiny, v meste Kibeho. Charita tam vybudovala pre miestne deti od 4 do 6 rokov slovenskú škôlku. V súčasnosti ju navštevuje 43 detí. Všetky pochádzajú z veľmi chudobného prostredia, často majú len jedného rodiča, sú podvyživené a trpia rôznymi kožnými chorobami z nedostatočnej hygieny či zlej stravy. Takmer polovica z nich sú Pygmejovia. „*Členovia tohto kmeňa sú známi pre svoj malý vzrast a vo Rwande tvoria menej než jedno percento populácie. Často žijú v zlých podmienkach a sú vylúčení na okraj spoločnosti. Centrum sa tieto deti snaží vzdelávať a tiež zrovnoprávniť s ostatnými,*“ vysvetľuje Martin Vittek, manažér rozvojovej spolupráce SKCH. Centrum deťom poskytuje základné predškolské vzdelanie. Chlapci a dievčatá sa oboznamujú s prvými anglickými slovíčkami, učia sa hygiene, dostávajú výživnú stravu a centrum im tiež ponúka priestor, kde sa môžu hrať a nadväzovať kamarátstva.

Veronika s ugandskými deťmi píše a kreslí nové anglické slovíčka do zošita.

Veronika ako dobrovoľníčka Charity odišla do Afriky napriek predsudkom a nesúhlasu rodiny a blízkych. Aj keď jej ľudia vraveli, že tam nebude šťastná, a tento predsudok ju najviac šokoval, hovorí, že Afrika jej práve naopak ukázala pravú radosť zo života. „*Naučila ma tešiť sa v každom čase, keď je niečo ťažké, ale aj keď je niečo ľahké. A naučila ma tiež láske. Takej slobodnej. Bolo pre mňa veľmi silné objasť, vystíkať, dať svoje srdce deťom bez toho, aby mi boli odporné, aj s ich špinavým oblečením a rukami. Z detí z ulice bolo často cítiť moč, veci im nevoňali po aviváži. A tiež možno aj kvôli tomu, že Afričania nepoznajú stres, som sa učila, že stresovať sa neoplatí. Čo bude, to bude a príde, čo má. Svet sa nezrúti, keď to nebude do momentu, hneď. Učila som sa, čo oni naozaj žijú. Žiť pre prítomnosť. A po návrate som si uvedomila, že misie sú pre mňa šírenie Božieho kráľovstva nielen medzi ľuďmi, ale aj vo mne. Božie kráľovstvo sa rozšírilo a prehĺbilo aj v mojom srdci.*“

Mária Hvozdíková

foto: archív SKCH a Veronika Zodlová

Spoznajte motivácie humanitárnych dobrovoľníkov pred odchodom na misiu

Slovensko sa zapojilo do programu vysielania humanitárnych dobrovoľníkov a dobrovoľníčok pod hlavičkou „EU Aid volunteers“, a tak bude môcť už o pár týždňov vyslať prvých ľudí na svoju „misiiu“ do krajín, ktoré postihla humanitárna kríza. Ich motivácie a očakávania od dobrovoľníckeho pobytu sú rôzne, preto musí byť vysielajúca organizácia pripravená na všetko.

Dobrovoľníci a dobrovoľníčky vykonávajú svoju „prácu“ zadarmo z mnohých pohnútok a dôvodov. Chcú získať vedomosti alebo rozvíjať zručnosti, túžia urobiť niečo pre spoločnosť, ale aj nadväzovať vzťahy. Humanitárnymi dobrovoľníkmi nie sú bezradní či osamelí mladí ľudia bez skúseností. Sú nimi často skúsení komunitní lídri, zdravotníci, pedagógovia, programátori, manažéri v produktívnom veku. Skrátka ktokoľvek, kto má potrebu robiť niečo, čo vedie ku spoločenskej zmene a zmierneniu chudoby. Hoci tisíce kilometrov od domoviny. Naša solidarita s blížnymi v núdzi na odľahlých kontinentoch je dnes potrebná viac ako kedykoľvek predtým. Inak nás čoskoro v Európe dobehnú problémy, ktoré zatiaľ sužujú postkonfliktné a nízkoprijímové krajiny.

Budovanie kapacít u humanitárnych neziskoviek

Práve riešení humanitárnych kríz sa prostredníctvom prípravy a vysielania ľudí do terénu venuje európska dobrovoľnícka iniciatíva *EU Aid Volunteers*, ktorej súčasťou je aj organizácia ADRA Slovensko vďaka projektu HVM (Humanitarian Volunteering Management). ADRA je spolu so Slovenskou katolíckou charitou a tromi desiatkami ďalších humanitárnych a rozvojových mimovládnych organizácií je členkou Platformy MVRO. Veľká časť z nich doteraz vysielala dobrovoľníkov a dobrovoľníčky do rozvojových krajín. Vďaka podpore zo strany EÚ a ich dobrovoľníckej iniciatívy *EU Aid Volunteers* možno teraz vyslať junior a senior dobrovoľníkov a dobrovoľníčky aj do oblastí postihnutých prírodnou katastrofou či spoločenským konfliktom. Vyžaduje si to však iný typ manažmentu.

Na čo nám je motivácia

Motivácia ľudí napovedá, prečo vykonávajú svoju prácu, naplňajú ciele organizácie či dokonca napredujú vo svojom výkone. Keď správne pochopíme príčiny motivácie a zistíme, ako ju ovplyvňovať, vieme zefektívniť vedenie ľudí aj ich potenciál. Kvalita odvedeného výkonu sa môže líšiť od toho, či človeka motivujú

vnútorné alebo vonkajšie dôvody. Podstatou vnútornej motivácie je, že nás v práci niečo zaujíma alebo je nám to príjemné, vonkajšia motivácia zase odkazuje na vykonávanie niečoho, čo vedie k jednoznačným výsledkom. Pri vzdelávaní a učení sa nových vecí je dôležitá vnútorná motivácia.

Motívy a očakávania pred misiou

Motív ako príčina určitého správania človeka individualizuje jeho prežívanie, dáva mu psychologický zmysel. Motívy kandidátov pred misiou by sme mali preto dobre poznať. Ich pobyt je totiž náročnejší. Idú do regiónu, kde sú obmedzené dodávky bezpečnej a pitnej vody, elektriny, jedla, bezpečia a pohodlia atď. Sú vysielaní do miest, kde prebieha humanitárna kríza kvôli zemetraseniu, tajfúnu, povodniam, zosuvom pôdy, extrémnemu suchu či vojnovému konfliktu alebo občianskej vojny.

Najčastejšie motívy a očakávania dobrovoľníkov sú podľa dostupných výskumov pocit sebanaplnenia a zmysluplné obety, láska k blížnemu, milosrdenstvo, pocit užitočnosti a potrebnosti, sociálne kontakty, skúsenosti, citové a vedomostné obohatenie, možnosť vykonávať v spoločnosti zmeny, ale i objavenie novej skrytej dimenzie v sebe.

Kandidáti by mali uviesť všetky potrebné informácie v motivačných listoch. Ak mimovládna organizácia dobre pozná motivačné potreby, môže zabezpečiť účinné umiestnenie nových ľudí. Manažment humanitárneho dobrovoľníctva tkvie v poznaní motívov všetkých zúčastnených – dobrovoľníka, vysielajúcej aj prijímajúcej organizácie. Pomáha to udržať spokojnosť ľudí, ako aj predchádzať konfliktom.

Stáž a orientácia v organizácii

Často sa zo strany vysielajúcej organizácie podceňuje proces orientácie a predvýjazdovej stáže, ktorý by mal zabezpečiť riaditeľ organizácie či dobrovoľnícky koordinátor v pozícii mentora. Výhody sú pritom jasné: prenos poznatkov, zvýšenie dôvery v organizáciu, nadšenia dobrovoľníka, vyhneme sa budúcim problémom. Počas stáže môže dobrovoľník viac spoznať humanitárne programy, projekty organizácie, ujasniť si vlastné očakávania aj obavy, náplň práce, pravidlá, postupy hodnotenia, a oboznámi sa aj s bezpečnostnými rizikami, manuálom či núdzovými postupmi.

Patologické motívy

Dobrovoľník musí následky a traumy z ozbrojeného konfliktu, hladomoru či prírodnej katastrofy u domácich na misii zmierňovať a liečiť, nie využiť vo svoj osobný a nečestný prospech. Preto je dôležité sa motiváciám a očakávaniam, ako aj obavám vyslaných mladých ľudí, venovať pred odchodom na misiu. Práve oni budú totiž ako ambasádori EÚ pod záštitou EU Aid volunteers iniciatívy pomáhať riešiť situáciu tisícok núdných ľudí v postkonfliktných oblastiach. Aké patologické motívy teda môže mať adept na humanitárneho dobrovoľníka? Patrí sem súciti vedúci k degradácii klienta, resp. prijímateľa pomoci, tiež môže ísť o službu prameniaku z pocitu povinnosti, morálneho záväzku, túžbu obetovať sa, tzv. sebazničujúci typ človeka – samaritána. Patologické je i osobné nešťastie, s ktorým si uchádzač nevie dať rady. Radiť sem možno aj osamelosť a z nej prameniaku túžbu po priateľstve, pocit vlastnej dôležitosti, nedostatok sebaúcty a s tým spojenú túžbu stretnúť ešte „úbohejších“, ale aj túžbu ovládať iných a uplatňovať svoj vplyv.

Vyhnuť sa voluntourism-u

Niekedy sa dobrovoľníctvo (v angličtine *volunteering*) zamieňa s pojmom *voluntourism* (akýsi dobrovoľnícky turizmus za biedou do exotiky). Do voluntourismu je takmer vždy zapojená skupina idealistických a privilegovaných cestujúcich, ktorí majú výrazne odlišný socio-ekonomický status než tí, ktorým pomáhajú či slúžia. Často vstupujú do lokálnych komún s malým alebo žiadnym pochopením histórie, kultúry a spôsobu života miestnych. Majú potrebu len znižovať chudobu. Tento fenomén, žiaľ, hrozí aj u humanitárneho dobrovoľníctva, keďže budúci *EU Aid volunteers* budú vysielaní do regiónov, kde je najviac očividná chudoba v dôsledku prírodného nešťastia či ľuďmi zapríčineného konfliktu.

Ako zvýšiť motiváciu

Predvýjazdová príprava humanitárnych dobrovoľníkov má významné miesto v manažmente dobrovoľníctva (nielen v rámci HVM projektu, ktorého je ADRA Slovensko súčasťou). Získané vedomosti a zručnosti nadobudnuté ešte na Slovensku počas stáže, orientáciu vo vysielajúcej mimovládke a predvýjazdové školenie mladí ľudia bezpochyby využijú aj v teréne. V rámci dobrovoľníckej iniciatívy *EU Aid volunteers* ide o niekoľko povinných prípravných modulov, napríklad: princípy a priority humanitárnej pomoci, medzinárodné humanitárne právo, fungovanie Európskej únie a jej inštitúcií, jej konkrétne aktivity a intervencie vo svete, manažovanie osobnej bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (vrátane psychologickej prvej pomoci pri strese alebo vyhorení), projektový manažment, medzikultúrne učenie, zásady o humanitárnej problematike v médiách, plus otestovanie vedomostí v simulovanom cvičení. Ak chce dobrovoľnícky koordinátor efektívne viesť a motivovať ľudí, musí poznať motivačný proces, dešifrovať v práci motívy, hodnoty, záujmy, aj individuálne potreby týchto ľudí. Musí dbať o to, aby každá úloha bola dokončená a aby hodnotenie dobrovoľníckeho výkonu zodpovedalo vopred stanoveným kritériám. Všetko to musí byť zdokumentované a vyslaný mladý človek to musí spoznať ešte pred výjazdom do rozvojovej krajiny. Mentor nesmie zabudnúť dobrovoľníka aktívne počúvať, podporovať v činnosti a pomáhať mu pri riešení problémov, pričom vždy je priestor pre spätnú väzbu a pochvalu.

Boba Markovič Baluchová

foto: ADRA tím

Projekt HVM (Humanitarian Volunteering Management) sa realizuje vďaka finančnej podpore Európskej Únie v rámci „EU Aid Volunteers“ dobrovoľníckej iniciatívy.

Opýtali sme sa našich dobrovoľníkov

Lucia Jantošovičová, dobrovoľníčka SKCH v Rwande:

„Som dobrovoľníčka, pretože verím v starú gýčovú frázu, že to podstatné sa nedá vyvážiť peniazmi. A že mám dar slobody a slobodnej vôle. Prečo ho teda nevyužiť, aspoň občas, pre čosi za hranicou môjho komfortu? Iba tak. Lebo môžem. A chcem.“

Manželia Štenclovci, dobrovoľníci SKCH v Rwande:

„K dobrovoľníctvu nás oboch priťahla vnútorná túžba. Chceli sme sa službou poďakovať Bohu za všetky dary, ktoré my bez zásluhy máme, no iní mať nemusia.“

„Hospic je ako jedna veľká rodina, stretne sa tu radosť, úsmev, pochopenie, ale aj bolesť, prežívanie rôznych životných rán a krívd, a samozrejme, ako v každej rodine, aj nepochopenie.“

Hospic Matky Terezy v Bardejovskej Novej Vsi

V hospici sú všetci ako jedna veľká rodina

Na mieste, kde si viacerí predstavujú len bolesť, samotu, smútok, strach či hlad po odpustení, nájdete oddanú láskavú službu 24-hodín denne. Pre lekárov, zdravotné sestry a ošetrovatelky v hospici, nie je smrť strašiacim, ale prirodzenou súčasťou života. Pri čistení rany či spoločnej tichej modlitbe sa snažia pacientovi aj jeho blízkym ukázať krásu posledných neobyčajne obyčajných chvíľ.

Smrť nie je prehra

Možno aj vy máte vo svojom okolí hospic a prechádzajúc okolo vám napadne obraz človeka ležiaceho na lôžku, ktorý trpí v bolestiach a zomiera sám. Smrť a umieranie nie je témou, o ktorej by niekto rozprával rád a akosi ostáva tabu aj v súčasnej spoločnosti, kde reklama dáva do popredia užívanie si života, perfektnú krásu a zdravie.

Až desať rokov trvalo lekáre Leone Šóthovej, súčasnej vedúcej hospicu, Domu pokoja a zmiernu u Bernadety v Nitre, kým si uvedomila, že smrť nie je prehra. Dnes sa to snaží odovzdať aj pacientovej rodine. „Máme internet, sme ovplyvnení množstvom informácií. Pripustiť si stratu, smrť blízkeho človeka, je dnes pre mnohých veľmi náročné. Najmarkantnejšie je to u pacientov, ktorí sú v bdelej kóme. Tak, ako sa v médiách čakalo, že sa fenomenálny pretekár F1 Michael Schumacher preberie, tak sa ma niektorí príbuzní pýtali, pani doktorka, prečo sa nepreberá ten náš? Rodiny sú vo veľkom zúfalstve, ktoré si my ani nevieme predstaviť. Našou úlohou v hospici je ich ale previesť a vyviesť z tejto situácie,“ vysvetľuje skúsená odborníčka.

Čas pre rodinu

Keď príde nový pacient do hospicu v Nitre, lekári a sestry ho prijímajú po lekárskej a ošetrovateľskej stránke. Sociálna pracovníčka si zase s jeho rodinou prejde domový poriadok a zistí, aká je v rodine situácia. Príbuzní sú oboznámení s tým, na čo všetko majú nárok v rôznych inštitúciách, spoznajú základy hospitalizácie a systém návštev. „Sociálna pracovníčka má v našom hospici s príbuznými pravidelné, 10–15-minútové sedenia. Sú to stretnutia, kde sa preberajú platby, teda finančné záležitosti, ale cez cieľené otázky, štruktúrovaný príjemný rozhovor, sa tiež snaží zistiť, či sa vyskytol nejaký problém. Aké majú príbuzní pocity a či je v rodine niekto, kto nesúhlasí s hospitalizáciou pacienta v hospici,“ vysvetľuje vedúca nitrianskeho hospicu Leona Šóthová.

To, či sú príbuzní zmierení s tým, že ich blízky leží v hospici, je veľmi podstatné. Býva to totiž zdrojom napätia v rodine, ktoré môže negatívne ovplyvniť pacienta. „Naším cieľom nie je presvedčiť rodinu, že byť v hospici je dobrá cesta, ale že je to jedna z možností, pre ktorú sa pacient rozhodol a treba to rešpektovať. Názor a želanie pacienta je pre nás alfa a omega. Jednou z možností, ako odstrániť napätie je, že im ponúkame dostatok informácií. Napríklad, že aj keď je pacient v zariadení, kam prišiel zomrieť, nie je pravda, že nedostáva žiadnu liečbu. Pacient dostáva naďalej predpísanú liečbu od lekára, plus dostáva liečbu aj na zmiernenie príznakov ochorenia a problémov pri zomieraní. Toto je napríklad moment, pri ktorom nám polovica

príbuzných začne veriť. Je to dôležité pre ich pokoj a spracovanie celej situácie. Aj keď je rodina až v druhom rade, po pacientovi, rešpektujeme ju a snažíme sa jej pomôcť. V hospici vlastne s príbuznými prežijeme ich najhorší čas života, keď ich blízky odchádza.“ Leona Šóthová tiež dodáva, že hospic pre ňu nie je miestom, kde človek príde zomrieť, ale je miestom, kde pacient prichádza dožiť čas, ktorý má vymeraný.

Hospic Dom pokoja a zmiery u Bernadetty v Nitre

Druhý domov

„Atmosféra v hospici ma vždy vie potešiť. Je taká rodinná, kolegiálna a ústretová. Myslím, že práve toto je v hospici dôležité a prejavuje sa to potom aj navonok, v komunikácii a za bránami zariadenia,“ myslí si Jozef Krajčí, jeden zo zakladateľov hospicu na východe Slovenska, kde momentálne leží aj jeho manželka. *„Hospic je ako jedna veľká rodina, stretne sa tu radosť, úsmev, pochopenie, ale aj bolesť, prežívanie rôznych životných rán a krívd, a samozrejme, ako v každej rodine, aj nepochopenie,“* pridáva sa Martina Pronėková, vedúca najstaršieho slovenského Hospicu Matky Terezy v Bardejovskej Novej Vsi, ktorý tento rok oslávil 15. výročie. A ako v každej rodine, hospic nielen príbuzných sprevádza ťažkou životnou situáciou, ale ich aj zapája do starostlivosti o pacienta. *„Môžu spolu s nami vykonávať niektoré úkony, ak ide napríklad o hygienu, kŕmenie, cvičenie, sprevádzanie do nemocnice, na terasu, na sv. omšu, patrí sem aj oslava výročí, narodenín alebo aj Mikuláš, slávenie Štedrej večere či Silvestra.“*

Vianoce v Nitre spríjemnil folklórny súbor Košovian.

Rozlúčkové rituály

Posledné chvíle pacienta personál oznamuje rodine vždy. Nie každý o to má záujem, no pre mnohých má posledné slovo, posledný úkon či posledná prítomnosť, nesmierny význam. Lekárka Leona Šóthová mi vysvetľuje, že to patrí medzi tzv. rozlúčkové rituály, ktoré majú v živote človeka po stáročia svoje opodstatnenie. Patrí medzi ne aj pohreb a miesto, kam môže človek za pozostalým ísť a spomína, že *„je napríklad zaujímavé a vážime si to, keď príbuzní donesú kvetinovú výzdobu aj k nám do hospicu, ako formu poďakovania.“*

Okrem mesačnej sv. omše, ktorá je v hospici za zosnulého z predchádzajúceho obdobia, zvyknú príbuzní odslúžiť ešte jednu sv. omšu v zariadení navyše. No a keď už sme pri omšiach, práve tie, raz ročne, bývajú v charitných hospiciach zvyčajne aj súčasťou veľkého stretnutia. V nitrianskom hospici takého väčšie udalosti bývajú vždy po dušičkovom období, v hospici v Bardejovskej Novej Vsi sú zase každoročne v januári. Podľa Martiny Pronėkovej dostane rodina vždy s vianočným pránim v obálke aj pozvánku na toto stretnutie. *„Opäť je to o slobode každého, či to prijme alebo len zatelefonuje, či napíše email alebo list. Po skúsenostiach v praxi, ľudia, ktorí niekoho stratili, potrebujú byť chvíľku v samote, ale po tom potrebnom čase svojho individuálneho smútenia potrebujú byť opäť na nejaký čas s ľuďmi, ktorí sú v rovnakej situácii, aby mohli ventilovať, konfrontovať, rozprávať bez akýchkoľvek zábran, a tu sme opäť my z hospicu,“* hovorí Martina Pronėková.

Hospic svätej Alžbety v Ľubici

Každý pacient v hospici Slovenskej katolíckej charity, či už v Nitre, Ľubici alebo Bardejovskej Novej Vsi, ostáva v spomienkach hospicovej rodiny natrvalo. Cez modlitby, fotografie, videá, knihu spomienok alebo aj sviečku, ktorú príbuzní dostanú a zapália na hrobe v mene zosnulého. Tak, ako som sa pred prípravou tohto článku obávala, ako spracovať tému hospicovej starostlivosti a nechcelo sa mi ako príslušníčke generácie ovplyvnenej médiami a sociálnymi sieťami myslieť na smutnú bolestnú smrť, tak teraz nosím v sebe myšlienku plnú nádeje a pokoja, ktorú mi mailom napísala pani doktorka Pronėková. Myslím si, že nepatrí len do dušičkového obdobia či adventného času, keď náš najnovší časopis vychádza, ale domnievam sa, že môže v nás znieť aj celý ďalší nový rok 2019. Smrť a myšlienka na smrť nás má robiť lepšími vo vzťahu ku druhému človeku a má nám pripomínať, že život je vzácny, krásny a má zmysel ho prežiť v snahe jeho naplnenie a tešiť sa z každej chvíle, ktorú môžeme prežiť s blízkymi, s priateľmi a s blížnymi.

Mária Hvozďíková

foto: ADCHKe, DCHNr, www.chemkostav.eu

Členovia Senior klubu si každé stretnutie archivujú aj do vlastnej kroniky.

„Nehovoríme o osobných veciach, čo sa deje doma, ale keď má niekto problémy či je v nemocnici, tak sme súdržní, pomáhame si.“

Nehľadte na svoj vek alebo vrásky, stále môžete zažiť niečo nové

Oprášim si kabát od dažďových kvapiek a hneď si sadám do najbližšieho kresla, ktoré vidím. Postarší pán v károvanom saku oproti mne sa na mňa usmeje a kývnutím hlavy mi ukazuje, že panie vzadu rozdáva čaj. Začína mi byť príjemne teplo, zavrtám sa teda do kresla a uvedomím si, že adventnú prednášku, ktorá začína lákať aj moju pozornosť, pozorne počúvajú všetci v zaľudnenej miestnosti. Toto som fakt nečakala. Možno nejaké štrikovanie alebo spoločenské hry. Moja predstava o nudnom seniorskom klube sa rozpadla za sekundu.

„Pracovala som na Námestí SNP, na súde. V práci sa nám pokazil kotol, bola zima, tak nás na doobedie pustili. Prechádzala som sa po meste a nevedela som, čo robiť. Uvidela som plagát vyvesený na Dome umenia a šla som na stretnutie. Bolo to nadupané,“ usmieva sa v spomienkach na prvé stretnutie pred mnohými rokmi Elenka. Keďže ale vtedy ešte pracovala a nemala doobeda voľný čas ako ostatní dôchodcovia, do Senior klubu pri Dome Quo vadis sa dostala až v roku 2007, keď stratila manžela. „Viacerí odtiaľto ma poznali, volali ma, že mi to dobre padne, a ja som to privítala. Spočiatku som bola prísediaca a dnes pripravujem program na spoločné stretnutie,“ vysvetľuje mi sympatická 81-ročná dáma.

Otvorenosť, humor a modlitba

Zaujímavá prednáška od hosťa, poväčšine kňaza, zamyslenie a životopis svätého od niektorého člena klubu a na záver spoločná modlitba. Každé stredajšie dopoludnie seniorov, okrem tých

horúcich júlových a augustových, vyzerá už 27 rokov v centre Bratislavy takto. V myslí si pripomeniem úvodné adventné zamyslenie kňaza o otvorenosti, bdelosti či trpezlivosti. „Nehľadte na svoj vek alebo na svoje vrásky, stále môžete zažiť niečo nové. Bdejme, lebo nevieme, kedy Pán príde.“ Stotožňuje sa s tým aj aktívna členka, 76-ročná historička Eva. „Prečo sem vlastne chodievate?“ pýtam sa jej pri spoločnej debате pri čaji s ostatnými. „Môžem tu byť užitočná, upozorňujem na aktuality, dôležité cirkevné aj národné výročia. Sú tu ľudia, pre ktorých je každá informácia vzácna. Aj mne to dáva veľmi veľa, celý deň pracujem s knihami, s počítačom, televíziou a potrebujem spätnú reakciu, potrebujem rozhovor. Navyše, hovorím to aj svojim priateľkám, treba si vyjsť do mesta a zapojiť sa nielen v rámci okolia a dediny. Napriek veku a ťažkostiam sa otvorit a zažiť niečo nové.“

Bratia a sestry

Iste by starkým (s úsmevom si hovoria starci), s papučami na nohách a zakrúteným v deke, bolo v tomto sychravom počasí doma lepšie. Napriek tomu, že to majú viacerí do Starého mesta ďaleko, MHD-čkou či taxíkmi sa každú stredu doobeda snažia prísť aj zo širšieho bratislavského okolia. Vlastne sa ani nemusia veľmi premáhať, keď zdravie slúži, tešia sa na stretnutie. Aj Amálka prišla, i keď sa pohybuje s vozíkom. Aj Helenka, Barborka, Eduard... Všetci si tykajú a živo mi vysvetľujú, že sú tu navzájom bratia a sestry. Klub vznikol v roku 1991 na Kapitulskej ulici, autorom bol ešte vtedy ako mladý kňaz Ladislav Csontos, doktorka Katarína Rašlová a Jozef Kanas. Klub teda vznikol z inteligencie, združoval viacerých

Seniori spolu organizujú aj výlety do okolia, rôzne púte a duchovné obnovy.

erudovaných ľudí z rôznych oblastí života, bohužiaľ, mnohí už nie sú medzi nami. Najstaršia čestná členka Emília má dnes 98 rokov. So Zdenkou si spolu prezeráme jednu z ťažkých kroník, kde je všetko dopodrobna zapísané a archivované. „Ja sem chodievam približne 16 rokov a znamená to pre mňa veľa, obohacujem si moje vedomosti aj duchovno,“ ukazujúc mi barle dodáva, že sa o ducha musí starať, aby malo silu aj telo.

Milá Terka, jedna z najstarších ešte aktívnych členov, mi zase vysvetľuje, že v roku 2014 bolo členov 75, tento rok ostali 49. „Nehovoríme o osobných veciach, čo sa deje doma, ale keď má niekto problémy či je v nemocnici, tak sme súdržní, pomáhame si.“ Kedysi spolu chodievali viac aj na výlety či púte, dodnes mávajú pred Veľkou nocou spoločnú duchovnú obnovu a v januári spoločné posedenie, kde opäť napečú koláčiky a rečujú.

Podaj ruku – Získaj srdce

Na celom Slovensku reaguje Slovenská katolícka charita prostredníctvom arcidiecéznych a diecéznych charít rôznorodou činnosťou na moderný fenomén chudoby vzťahov – nárast počtu opustených ľudí. Riaditeľ Bratislavskej arcidiecéznej charity Boris Hrdý mi pripomína aj ďalší, najnovší projekt v s podporou mestskej časti Ružinov v hlavnom meste, ktorý je určený práve pre seniorov. Volá sa **Podaj ruku - Získaj srdce**. „Podstatou je vyplniť samotu seniorov a vybudovať im nejaké nové vzťahy. Snažíme sa pritom vzťah vybudovať predovšetkým medzi mladými a seniormi. Cieľom je, aby sa aj mladí ľudia učili iným hodnotám, aby si vytvárali vzťah a na druhej strane, aby seniori neprežívali jeseň života sami, jednoducho, mali pri sebe nejakého človeka.“ Vyškolení dobrovoľníci tak môžu osamoteným seniorom robiť spoločnosť, pomáhať im pri základnej starostlivosti o domácnosť, nakupovať s nimi, sprevádzať ich k lekárovi či na bohoslužbu.

Každý z členov sa môže aktívne zapojiť a obohatiť ostatných.

Tak či onak, možnosti pre seniorov aj cez Charitu v Bratislave sú. Z Klubu seniorov pri Dome Quo Vadis sa všetci navyše smejúc zhdujú, že radi prijímajú aj ďalších členov medzi seba. Nezabudnite, každú stredu o deviatej sa pri teplom čaji zohreje na zimnej prechádzke nielen vaše telo, ale v kruhu životom skúsených a dobre naladených ľudí aj vaša duša.

Mária Hvozdíková

foto: archív Senior klubu v Dome Quo vadis

	1 4 1	5 5 1	3 1 4	3 5 1	5 4 2	24 24	4 15 1	11 1 1	2 10 1	2 3 7	3 3 5	2 3 4	2 3 4	2 3 3	2 3 3	2 3 3	1 3 1	3 3 1	1 2 2	1 2 2	1 6 1	2 1 1	1 2 6	1 9 6	1 2 2	1 2 1	1 1 1	1 4 1	8 6 6	1 4 2	1 1 1	1 1 1	1 1 1	1 1 1
3 1 1																																		
6 3 1																																		
7 1 3																																		
8 3 1																																		
1 4 6 5 3																																		
2 2 7 1 5																																		
1 7 1 3																																		
7 1 5																																		
8 3																																		
11 1																																		
13 3																																		
3 5 4 1																																		
3 6 3 3 1																																		
2 6 2 5 3																																		
2 6 2 1 1																																		
1 7 1 3																																		
7 2 5																																		
3 4 1 1																																		
3 4 2																																		
3 3 12																																		
3 3 11																																		
2 3 1 2 2																																		
3 2 1 2 2																																		
4 1 2 2 2																																		
3 8 1 12																																		

Maľovaná krížovka - Riešením maľovaných krížoviek je obrázok, ktorý vznikne vyfarbením jednotlivých políčok poľa podľa legendy. Legendu tvoria čísla, ktoré reprezentujú veľkosti jednotlivých blokov (počet políčok idúcich nepretržite za sebou). Legenda je udávaná vo vodorovnom aj zvislom smere.

Jedna modlitba, v rôznych kútoch sveta, spolu za novodobých otrokov

8. február vyhlásil pápež František za Medzinárodný deň modlitby a povedomia o obchodovaní s ľuďmi. Tento deň sa spája s liturgickou spomienkou na svätú Jozefínu Bakhitu. Čo nám teda ponúka príbeh rehoľnej sestry, bývalej otrokyne, predanej, kúpenej, pochádzajúcej odnikadiaľ? Je to príležitosť pre všetkých. Aby sme pomohli novým otrokom dneška zlomiť ťažké okovy zneužívania a získať späť ich slobodu a dôstojnosť.

K celosvetovej modlitbe sa tak ako po minulé roky aj v roku 2019 pripojí aj Slovenská katolícka charita. Charita chce modlitbou zvýšiť aj povedomie spoločnosti o fenoméne obchodovania s ľuďmi. Otroctvo totiž nie je len záležitosťou minulosti, ako sa niektorí stále domnievajú. V dnešnom svete je vyše 21 miliónov ľudí obeťami moderného otroctva. Nútené práce, žobranie, domáce otroctvo, prostitúcia, odoberanie orgánov či ilegálne adopcie sú hlavnými formami, prostredníctvom ktorých padnú do rúk obchodníkov milióny ľudí. Prečo vlastne ešte stále existuje tento starý fenomén, hoci v inom šate? Dôvodmi sú chudoba, nedostatok pracovných príležitostí, zločinecké siete, ozbrojené konflikty, násilie, terorizmus a tiež ekonomické záujmy jednotlivca alebo skupiny.

Pridajte sa k nám a pozvite priateľov, rodinu, učiteľov, vedúcich spoločenstiev i kňazov vo farnosti k spoločnej modlitbe. Viac informácií k zorganizovaniu akcie v týždni sviatku svätej Jozefíny Bakhity alebo priamo 8. februára 2019 vám radi poskytnú pracovníčky z projektu STOP obchodovaniu s ľuďmi v Slovenskej katolíckej charite. Stačí napísať na stoptrafficking@charita.sk alebo si informácie nájsť na www.obchodsludmi.sk.

foto: Paulína Antlová

SLOVENSKÁ KATOLÍCKA

Charita

VAŠE 2%

Z DANE MÔŽU BYŤ OSUDOVÉ

Pomáhajú nám meniť osudy
opustených a chorých

Finančnú podporu z vašich daní využijeme najmä na služby

Seniorom bez
zázemia dávame
bezpečie a domov

Núdznym potravinovú
pomoc a podporu
prostredníctvom
sociálnych služieb

Chorým ošetrovateľskú,
opatrovateľskú a zdravotnú
starostlivosť

Vaše 2% pomôžu ľuďom v núdzi bez ohľadu na národnosť, vyznanie, či politické zmýšľanie.
Viac na www.charita.sk